

**За нашия учител проф. д-р Венцислав Киндалов -
флейтист, изпълнител, педагог, теоретик
или музикантът с разностранни интереси**

*„В. Киндалов особено успешно съчетава три
трудни и основни дейности: преподавателска,
изпълнителска и научно-теоретическа. Това го
извисява до равнището на зрелите творци със
задълбочен и едновременно с това широк поглед
върху музикалното изкуство.“*

проф. Владимир Аврамов, Доктор Хонорис
Кауза

По повод половинвековната концертна дейност на моя учител Венцислав Киндалов смятам за уместно и се чувствам задължен да напиша тези кратки редове. Не са много музикантите, които имат подобна биография.

Венцислав Киндалов е роден на 17.04.1954 г. в семейство на музиканти – майка му Виолета Николова Иванова-Киндалова (от рода на Баба Тонка) бе пианистка в Музикалния театър „Стефан Македонски“, завършила Музикалната академия - София при проф. Панка Пелишек, а баща му Йордан Станев Киндалов - проф. по флейта в НМА (тогава БДК) „проф. П. Владигеров“ - София, завършва при проф. Никола Стефанов. Подобно на автора на тези редове Венцислав Киндалов първоначално започва да свири на пиано на 5 годишна възраст. Негова учителка е Възкресия Вълчанова и след конкурс е приет в НМУ „Л. Пипков“ в София. Паралелно с това от първи до седми клас учи в руското училище „А.С.Пушкин“ в София, а от пети клас започва да свири на флейта. Негов постоянен учител на този инструмент е дългогодишният проф. (доктор хонорис кауза) Йордан Киндалов. След конкурс е приет в неговия клас през 1973 в СМУ „Л. Пипков“. Завършва висшето си образование през 1979 в Музикалната академия - София. Пак там продължава с двугодишен майсторски клас, който завършва с отличен успех. Специализира в Белгия (1981) при изтъкнатия професор от Лиежката консерватория Андре Исле, а през цялата 1983-1984 учебна година е на специализация при видния професор по флейта в Московската консерватория Ю.Г.Ягудин. Венцислав Киндалов е първият духач изнесъл самостоятелен рецитал в СССР - в Московската консерватория през 1984 г. Там той редовно посещава лекциите и часовете по специален предмет и камерна музика на едни от най-изтъкнатите тогавашни музиканти.

От 1979 г. започва да преподава флейта в Школата към Софийски младежки духов оркестър „Ален мак“ и от там голяма част от неговите ученици бяха приети в НМУ „Л. Пипков“. Така този младежки оркестър бе инкубатор и място, където се откриваха и развиваха много от днешните музиканти, свирещи в оркестри у нас и в чужбина. (Всеки вторник и петък се занимавахме в Школата от 8 до 12 ч. и от 14 до 18 ч., а през обедната почивка го разпитвах за най-различни неща. Като идваше

някой ученик, изчаквах и пак свирехме. Това беше период на интензивно обучение и възпитание и заради това често си спестявах ходенето на училище.)

От февруари 1980 година Венцислав Киндалов вече има часове (след конкурс) и в Музикалната академия, където работи и до днес. За това време той обучава голям брой студенти, като част от тях са получили престижни награди на наши и международни конкурси и почти всичките му студенти работят по специалността си в България или в чужбина. Освен флейта преподава и камерна музика и история на инструмента (а също педагогическа практика, оркестрови трудности и оркестрови сола).

Всестранните си музикални интереси, жаждата за творческа работа, постоянното търсене за лично усъвършенстване и голямата си любознателност Венцислав Киндалов предаде на нас - неговите ученици, което го откроява от други негови колеги. Важна част от неговото изпълнителско изкуство заема камерната музика и според мен интересът му към този жанр при него е водещ. Той е един от малкото професори по флейта, който не е оркестрант, но дори в часовете му по специален предмет, той подчертаваше важноста на оркестровото свирене, но по негов оригинален и личен начин - специално и постоянно обръщаше внимание на това, че изкуството на оркестранта произлиза и се изучава чрез камерно-музикалното творчество, което се нуждае от съответното камерно-музикално мислене и разбиране на целостта на творбата, при което от музиканта се изисква освен голяма и постоянна гъвкавост и лично творческо присъствие, но и чувство за музикална общност, в името на която в процеса на представяне на музиката често се правят някои лични идейно-творчески компромиси в интерес на цялото. Така от него научих да свиря оркестровите трудности и солата за флейта в оркестровата практика, но и друго може би по-важно от това - да умея да акомпанирам с флейтата. Второ важно негово правило е постоянно протичащото търсене на правилна преценка на флейтиста във всеки един момент при изпълнението на която и да е творба, съобразявайки се винаги със спонтанно променящите се условия при протичането ѝ, а от тук - адекватните реакции често изпълнени с риск при реагиране на малките, но въздействащи промени в интерпретацията по важност, степен и роля в различните камерно-музикални и оркестрови творби. И до днес това винаги ме кара постоянно да търся нов спонтанен сценичен прочит на творбите, които изпълнявам, но винаги на полето и в рамките на съответния стил. В моята 20 г. оркестрова практика тези принципи на обучение ми спечелиха положителни музикални критики. Неговите думи: *„Интерпретацията (в широк смисъл) е импровизация в рамките на стила“* винаги са в съзнанието ми относно спонтанността и музикалното представяне на соловите моменти не само в камерните творби, но и в оркестровото свирене и при това със съзнателно дистанциране от рутината. В този смисъл работата му с различни на брой и състав камерни формации му е помагала в голяма степен. В. Киндалов е основател на камерни състави: 1980 г. - с проф. Ангел Станков, проф. Савка Шопова и Христо Лалев (тогава концертмайстор на Софийска филхармония); 1985 г. - камерен ансамбъл „Минко Минков“ към Окръжния съвет на гр. Ямбол с проф. Милена Моллова, проф. Анатоли Кръстев и проф. Ал. Илчев; 1989 г. - Академичен камерен

ансамбъл с проф. Снежана Барова (и сонатно дуо с нея), Анастасия Детистова-Абаджиева - цигулка, Бистра Вутова - виолончело, с които в рамките на цикъла „Шедьоври на камерната музика“ изнесоха многобройни високохудожествени концерти.

Като основател на Академичния камерен ансамбъл той музицира с него поне 30 години. За този състав проф. д.и. Димитър Христов пише: „...Това е един много добър ансамбъл от качествени музиканти, с амбициозен репертоар и високи творчески постижения“, а проф. Крум Ангелов: „Може да се каже категорично, че Ансамбълът си има своя публика, за кратък срок си спечели истински почитатели от високо квалифицирани музиканти и културни ценители на камерното музициране.“ Проф. Александър Райчев: „За състава има вече и специално написани творби от български и чуждестранни композитори. Компактдискът е важен художествен документ, потвърждаващ високите творчески постижения на Ансамбъла... Академичният камерен ансамбъл е силна художествена формация и играе голяма роля в музикалния живот на България.“

Венцислав Киндалов винаги е имал желание и търсения за по-автентично звучене на музиката от XVIII век. В този смисъл, поне за мен, бе много интересно неговото успешно представяне на блокфлейтова партия на творби от Арво Пярт, въпреки че не е изучавал основно този инструмент. (Свирил е на блокфлейта и в Коледен спектакъл от Данко Йорданов). Дори специално носеше своя спинет на неговите концерти. Тези творчески стремежи и търсения той предаде и на мен. Така започнах и завърших моето следване и следдипломна квалификация на старинни флейти в Лайпциг.

Свободният достъп до богатата библиотека с музикална и теоретична литература, нототеката и фонотеката на проф. д-р Венцислав Киндалов и на проф. Йордан Киндалов допринасяха в огромна степен за музикалното развитие на тогавашната студентска флейтова общност от консерваторията и музикалното училище в София. Самият той, търсейки е достигнал до мнението на Й. Й. Кванц, който набляга на това да се учим от най-добрите певци и инструменталисти: „Най-много се учех от записите на най-добрите изпълнители – те помогнаха изключително много за моето развитие.“ Венцислав Киндалов вдъхна на своите ученици и интереса към теорията на интерпретацията, която аз наричам „висша теория“ т. е. тази, която се занимава със съзнателното диференциране на различните стилове, композитори и теоретици и дори на музиканти, но не откъснати един от друг, а в контекста на историческото развитие на музикалните стилове, съответните епохи и развитието и характеристиките на историческите флейти. Спомням си например, че той анализира три различни изпълнения на G dur концерта от Моцарт (KV 313) от младия, зрелия и късния Жан-Пиер Рампал. Този пример ме запали да търся и анализирам микро-разликите в музикалната интерпретация с интерес и обич към най-малките детайли и орнаменти. Всъщност се оказа, че именно те са решаващи при успешното представяне на дадена творба. Приех и неговото разбиране за стил, което изключва в голяма степен т.н. „модерна интерпретация“ – свирене по едни и същи начин, независимо от стила. Вярно е, че според проф. Снежана Барова той „непрекъснато обогатява познанията си за новите тенденции в изпълнителското изкуство“, но следва да се добави, че това касае

анализирането на интерпретацията на най-добрите музиканти, доближаващи се максимално до композиторската представа за музикалния образ и изразност, както и теоретичните трудове от най-добрите теоретици, тези, които пишат по теми, пряко свързани с изпълнителската практика.

За изминалата му 50 г. концертна дейност той представи огромен брой творби, някои преработени от него (най-вече от цигулка, но и от други инструменти) от различни стилове от последните 4-5 века.

За този половин век той представи за първи път изпълнения на голям брой чужди и български творби, изпълнявайки ги успешно пред публиката у нас и по света. Той е съставител и редактор на няколко сборници с неиздавани до тогава флейтови творби, четири от които са от български автори. Голяма част от българските композиции са посветени на него, (напр. Александър Райчев, Благовеста Константинова, Стоян Ангелов и др.) Репертоарът му съдържа едни от най-значимите флейтови творби от всички стилове и епохи. Изнеся множество самостоятелни рецитали, концерти с камерни състави и като солист на оркестри в страната и в чужбина.

Реализира много записи и директни излъчвания по български и чуждестранни, държавни и частни телевизионни и радиостанции, включително и записи в „Златния фонд“ на БНР. Някои от тези записи са и в YouTube. Изнесъл е много музикално-поетични рецитали заедно с редица изтъкнати български музиканти, поети и актьори. Участва като солист в компактдискове. Има и множество първи изпълнения, включително световни премиери. Някои от творбите са посветени на него, а други – на Академичния камерен ансамбъл. Изпълнява за първи път у нас десетки флейтови творби, голяма част от които са български.

Почти няма флейтова творба от български композитор, която той да не познава и да не популяризира чрез свое изпълнение или чрез изпълнение на своите ученици. Така той прехвърли този интерес и на мен и по време на следването ми и аз се чувствах морално задължен да свиря музиката от моите връстници композитори. Многобройни са положителните отзиви от наши видни композитори и музиканти относно неговата музикална дейност. Например от проф. Ал. Райчев: *„Венцислав Киндалов е един от най-добрите флейтисти, които познавам. Той е превъзходен професионалист, който обича българската музика и ревностно пропагандира нейните автори. Често той се явява и пръв изпълнител на много произведения, а освен това има дарбата да прави транскрипции от други инструменти за флейта... той изпълнява редица творби от наши и чужди композитори за цигулка (или друг инструмент) и пиано, които звучат прекрасно и за флейта и пиано. Въобще тази му дейност да обработва произведения от един инструмент за флейта има много голяма стойност и значение за музикалната практика.“* А също и от Красимир Кюркчийски: *„Самият той - отличен флейтист, с ясна мисъл за бъдещото развитие и нужди за своя инструмент - флейта, се грижи за създаването на нов български репертоар за този инструмент... Венцислав Киндалов е един задълбочен музикант, който е на най-високо ниво като преподавател.“*

През 1991 г. завърших висшето си образование при Венцислав Киндалов и през септември същата година (през октомври щях да започна следването си при проф. Цьолер) с Данко Йорданов изнесох концерт в Берлин, след който немската музикална критика написа: „Какво още може да научи този виртуоз?!“ Тази оценка още веднъж подчертава високото ниво на обучение при моя учител В. Киндалов.

„Венцислав Киндалов е обучил високо талантиливи инструменталисти, утвърдени достойни представители на флейтовата ни школа. ... към споменатите по - горе приноси се прибавя и високата стойност на В. Киндалов като музикант и интерпретатор.“

проф. Сава Димитров
Доктор Хонорис Кауза

Венцислав Киндалов преработва и изпълнява на флейта за първи път в България десетки нефлейтови камерни творби, предимно цигулки: сонати от Франк, Ременков, Костов, Хайдн, Моцарт, Мартину, Дворжак (Сонатина), Шуберт („Арпеджоне“, Триа ор. 99 и ор. 100), Брамс (Сонати ор. 78 и ор. 100, Триа ор. 40 и ор. 114, Квинтет ор. 34), Р.Шуман (Квинтет ор. 44), Клара Шуман (Трио ор. 17), А. Шнитке (Сюита в старинен стил), П. Хаджиев (сонати и Сонатина) и др., с което значително обогатява флейтовия репертоар. При това той много ясно разграничава от една страна инструментариума, а от друга - успешно и сполучливо представя художествения образ на творбите по нов не самоцелен, а оригинален начин на флейта. След преработката и изпълнението на В. Киндалов на „Соната-поема“ от Александър Райчев, авторът посреща положително промените в нотния текст и е възхитен от прозвучаването на творбата по този „нов“ начин. Даже след рецитал на В. Киндалов проф. Ал. Райчев е казал, че преработената и изпълнена от В. Киндалов Соната за цигулка и пиано A dur от Цезар Франк звучи на флейта по-добре, отколкото на цигулка.

„Дуото КИНДАЛОВ - БАРОВА е съставено от едни от най-добрите български изпълнители и педагози. В репертоара му са включени най-значимите флейтови творби от всички епохи и стилове, както и множество български произведения.“

Концертите на Дуото са на много високо художествено ниво и се радват на многобройна публика.“

проф. Сава Димитров
Доктор Хонорис Кауза

Венцислав Киндалов винаги се старае да поднесе на публиката разнообразни програми с произведения от различни епохи, стилове и жанрове. Този негов „Бароков принцип“ за търсене на разнообразност на всички нива при съставянето на програми приех напълно съзнателно и дори на пръв поглед в еднородни концерти програми. Например, ако в една вечер ще представя Барокова програма, то обезателно и аз включвам творби от италиански, френски и немски майстори, написани в различни тоналности и с разнообразна афектна и жанрова основа.

През 1991 г. той първи в катедрата „Дървени духови инструменти“ защитава дисертационен труд на тема „Художествени проблеми на съвременното флейтово изпълнение (свързани с флейтовия тон и неговото вибрато)“.

„Дисертацията на нашия известен флейтист – педагог и изпълнител г-н Венцислав Киндалов е изключително интересна... Задълбоченият анализ на всички въпроси е постигнат благодарение на дългогодишна творческа и изследователска работа от автора, който е черпил материал не само от трудовете на различни теоретици, но и от собствения си опит на изявен концертиращ артист.“

Румяна Петрова
Солист - флейтист на СО на БНР
Лауреат на наши и международни конкурси

В своята дисертация той прави актуалното предложение за създаване на „Теория на изпълнителското изкуство“, която да се състои от три основни дяла: 1. Методика на обучението по даден инструмент или глас (най-нисшият дял). 2. Основни теоретически положения по музикална акустика, психология, педагогика и анатомио-физиологически особености, пряко свързани с изпълнителския и педагогическия процес. 3. Основни положения, свързани с интерпретацията на различните стилове и течения, която е най-висшата сфера на бъдещата теория на изпълнителското изкуство.

Години след като завърших моите три висши образования в София, Берлин и Лайпциг, аз си позволих да направя следното изказване: *„Уроците ми с Венцислав Киндалов преминаваха на много високо ниво. Богатата му обща и музикална култура ми дадоха възможност да израстна като инструменталист.“* Днес бих добавил, че той формира в мен цялостния ми музикален мироглед и интереси и затова имаме една и съща ценностна система.

В моя учител ценя изключително силно качествата му на педагог, музикант и теоретик. Той има невероятно търпение да работи с учениците си, които за съжаление след завършването на класа му, в по-голямата част работят в чужбина. Знае и умее да работи с ученици и студенти, които се намират в различни степени на музикалното си развитие. Само на пръв поглед бавно, но всъщност стабилно, спокойно, винаги уверено и целеустремено той умее да разкрива и развива личното музикално майсторство и заложбите на флейтистите и в крайна сметка развитието на всеки от нас неусетно и максимално бързо без стрес и натиск. Винаги е търсел и намирал творческото, оригиналното, скритото във всеки един от нас. На него са му чужди музикалното копиране и създаването на „дресирани“ музиканти, които научени на нещо, биват постоянно схолостично подчинени на него. Не съм чул от него израза „това се свири така“ или „това не се свири така“. Винаги насърчава творческото в учениците си и тяхното самостоятелно и личностно мислене. Творческото му отношение към изкуството ме е възхищавало и винаги ми е служело като верен компас. Гъвкава музикална интерпретация, поставена обаче в контекста на стила е нещото, което винаги ме е отличавало от много други мои колеги музиканти в България и Германия. Това дължа до голяма степен на него.

Човешките и моралните качества на В. Киндалов са много важна част от неговата личност и я характеризират по специфичен начин. За годините в които го познавам, той винаги излъчва оптимизъм и дори в най-тежките моменти от неговия живот, той не го губи, напротив умее да го предава на останалите. Знае да контактува с хора. Винаги до болка пряк, открит и честен. И днес по много музикални и всякакви други въпроси, той е отзивчив и винаги намира време за съвет и напътствия към нас - неговите ученици, когато ние потърсим неговото важно мнение.

Проф. д-р Венцислав Киндалов има енциклопедична насоченост, работи многопланово, задълбочено, спокойно, с разбиране към учениците, студентите и докторантите. Подтиква ги към творчество; да обединяват и използват всичките си музикални знания. С индивидуален, човешки и психологически подход. Високо ерудиран по всички важни музикални въпроси. Изключително етичен. Очертава задълбочено приликите и разликите в стиловете. Неговите широки интереси винаги съвпадаха с моите и по някакъв начин, съзнателно или не, винаги съм се старал да приличам на него.

През последните шест години Венцислав Киндалов бе и моят научен ръководител при успешно защитената от мен дисертация на тема: „Трактатът на Йохан Йоахим Кванц „Опит за напътствие при свирене на флейта“ и проблемите на интерпретацията на флейтовата музика от XVIII век.“ Неговата всестранна помощ относно структурирането, редактирането и фокусирането на съдържанието на научния труд бе много важна и полезна за мен. В този смисъл връзката учител-ученик никога не бе прекъсвана, а с тази негова консултантска и педагогическа помощ, нашите професионални и лични отношения достигнаха до ново качествено ниво, за което съм му безкрайно благодарен.

От все сърце желая на моя любим учител проф. д-р Венцислав Киндалов здраве и творческо дълголетие!

Д-р Христо Георгиев Христов
Лауреат на конкурси